

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΛΕΤΣΟΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΙΑΛΕΞΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ : ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ. ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΕΛΛΟΝ ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ ;

ΚΥΚΛΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ : ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΓΝΩΣΗ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

Η ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Εδώ και είκοσι και πλέον χρόνια συζητάμε εκ νέου το φαινόμενο της φτώχειας

Η φτώχεια είναι παλαιό φαινόμενο

Η φτώχεια συνδέεται με την ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος.

Στο καπιταλιστικό σύστημα η δημιουργία εισοδήματος σχετίζεται με το ρόλο σου μέσα στην παραγωγική διαδικασία

Η ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΌ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Όποιος δε συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία, δεν αποκτά εισόδημα

Όταν δεν έχεις εισόδημα, τότε είσαι φτωχός

Στην πορεία εξέλιξης των κοινωνιών, η σημασία και ο ρόλος της φτώχειας μεταβάλλονται

Ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία αντιμετωπίζει τη φτώχεια μεταβάλλεται διαχρονικά

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Την περίοδο μετάβασης από τον 18^ο στον 19^ο αιώνα, την περίοδο μετάβασης σε μία φιλελεύθερη κοινωνία, η φτώχεια συνδέεται με την επαιτεία.

Ο ανεξέλεγκτος φιλελευθερισμός του 19^{ου} αιώνα δεν ήταν βιώσιμος, αφού μία ελεύθερη αγορά εργασίας οδηγούσε στην εξαθλίωση και το θάνατο

Η βιομηχανική επανάσταση παρήγαγε φτώχεια

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΌ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Προς το 19^ο αιώνα συντελείται η μετάβαση από μία εξαθλίωση ως ατομική κακοτυχία στην εξαθλίωση που θεωρείται πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας.

Η φιλελεύθερη φιλοσοφία που γεννήθηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, στηριζόταν σε τρεις θέσεις ζωτικής σημασίας για τη συγκρότηση των φιλελεύθερων ιδεών σχετικά με τη φτώχεια :

- Ατομικισμός
- Ωφελιμισμός
- Πίστη στην πρόοδο

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΌ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ατομικισμός

Η επιτυχία στην οικονομική ζωή, ο πλούτος και η ένδεια εξαρτώνται από τη δράση του ατόμου που είναι υπεύθυνο για τη ζωή του

Ωφελισμός

Το άτομο είναι αφοσιωμένο στην αναζήτηση της μέγιστης δυνατής απόλαυσης και του ελάχιστου δυνατού κόπου

Πίστη στην Πρόοδο

Η πίστη στην πρόοδο συνοδεύεται από μία αισιοδοξία για το μέλλον των δυτικών κοινωνιών

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Η αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας - από τους φιλελεύθερους του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα - γίνεται στη βάση της ιδιωτικής φιλανθρωπίας.

Η φιλανθρωπία αποτελεί μία «εθελοντική - ιδιωτική» αναδιανομή εισοδήματος προς τους φτωχούς

Η ανάπτυξη του κράτους - πρόνοιας και της κοινωνικής προστασίας αναδεικνύει και μία άλλη αντίληψη για το πρόβλημα της φτώχειας

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟΝ ΠΑΡΟΝ

Η φτώχεια αντιμετωπίζεται συλλογικά στη βάση μιας αλληλεγγύης μεταξύ των πολιτών της χώρας

Διαχωρίζεται το δικαίωμα στην εργασία από το δικαίωμα στη βοήθεια

Το κράτος- πρόνοιας προτάσσει το δικαίωμα της βοήθειας για να στηρίξει τους φτωχούς

Δεν επιλύει το πρόβλημα της φτώχειας, αλλά επιλύει το πρόβλημα των φτωχών

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΌ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Το κράτος πρόνοιας δημιουργεί ένα σημαντικό σύστημα αναδιανομής του εισοδήματος

Τα εργαλεία για την αναδιανομή του εισοδήματος είναι :

- Δημόσιες δαπάνες
- Φορολογία

Τι σημαίνει στην πράξη αναδιανομή εισοδήματος και πως ωφελούνται οι φτωχοί ;

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

Η έννοια της φτώχειας συνδέεται με την έλλειψη εισοδήματος και ως εκ τούτου με τον αποκλεισμό από την αγορά συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών άμεσα συνδεδεμένων με την επιβίωση

Η αναδιανομή του εισοδήματος στοχεύει στο να μεταφέρει εισόδημα από μία ομάδα πολιτών (τους έχοντες χρήματα) σε άλλη ομάδα πολιτών (τους φτωχούς) με σκοπό να μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους

ΦΤΩΧΕΙΑ : ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Η αναδιανομή εισοδήματος γίνεται:

- μέσω των επιδομάτων τα οποία αυξάνουν το εισόδημα των δικαιούχων
- μέσω των παροχών σε είδος, όπως υπηρεσίες υγείας, παιδείας κ.α που οι φτωχοί δεν θα μπορούσαν να αγοράσουν

Χώρες που καταβάλουν υψηλότερα επιδόματα, έχουν μεγαλύτερη αναδιανομή εισοδήματος

Χώρες όπου οι οριακοί φορολογικοί συντελεστές είναι υψηλότεροι για τα υψηλότερα εισοδηματικά κλιμάκια, έχουν μεγαλύτερη αναδιανομή εισοδήματος

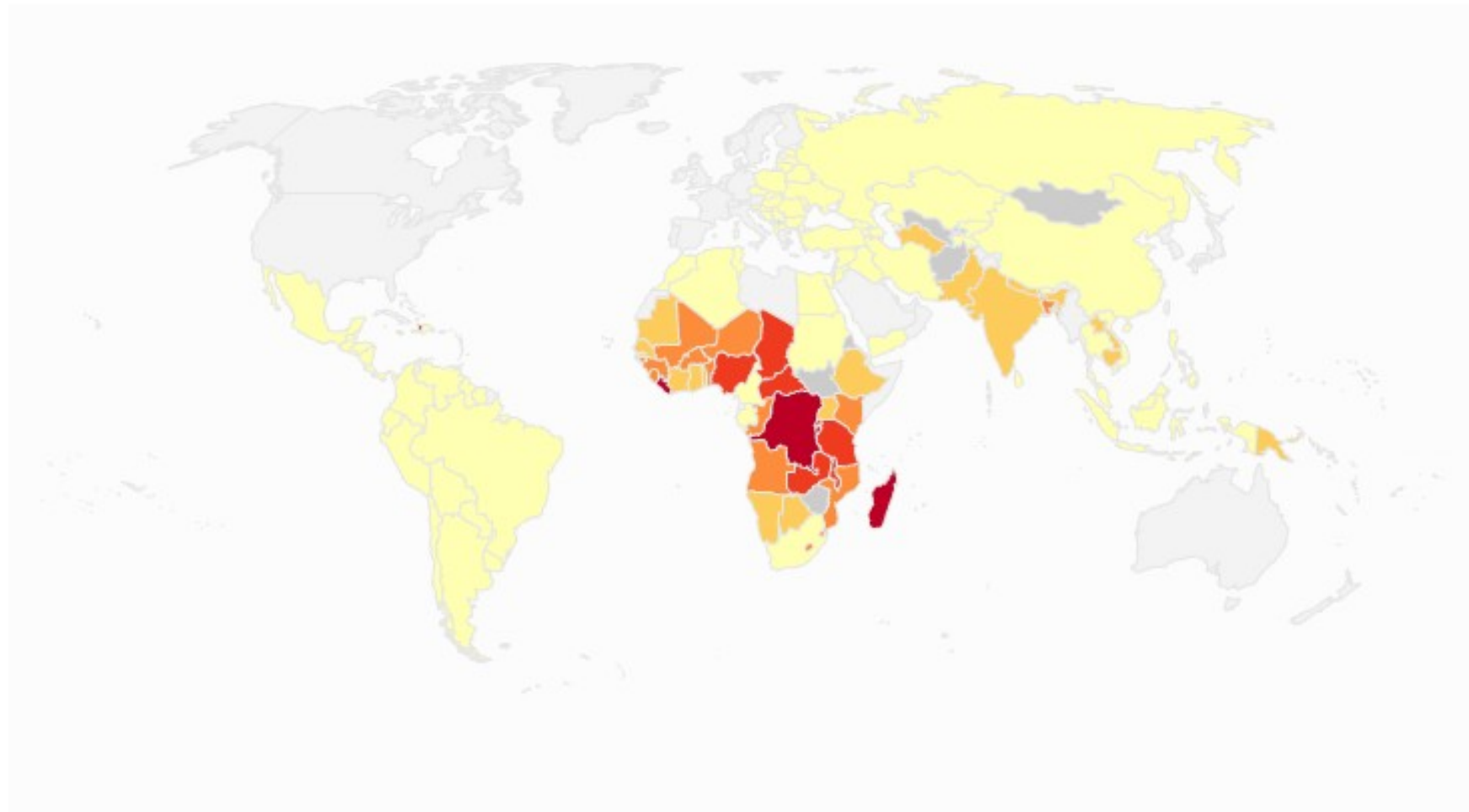
ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

ΜΕΧΡΙ ΠΡΟΤΙΝΟΣ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΤΑΥΤΙΖΟΤΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ (ΦΤΩΧΕΣ ΚΑΙ
ΠΛΟΥΣΙΕΣ ΧΩΡΕΣ)

ΦΤΩΧΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΗΜΑΙΝΕ ΚΑΙ ΦΤΩΧΟΙ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ

ΠΛΟΥΣΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΗΜΑΙΝΕ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ
ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ

Indicator: Poverty headcount ratio at \$1.25 a day (PPP) (% of population)

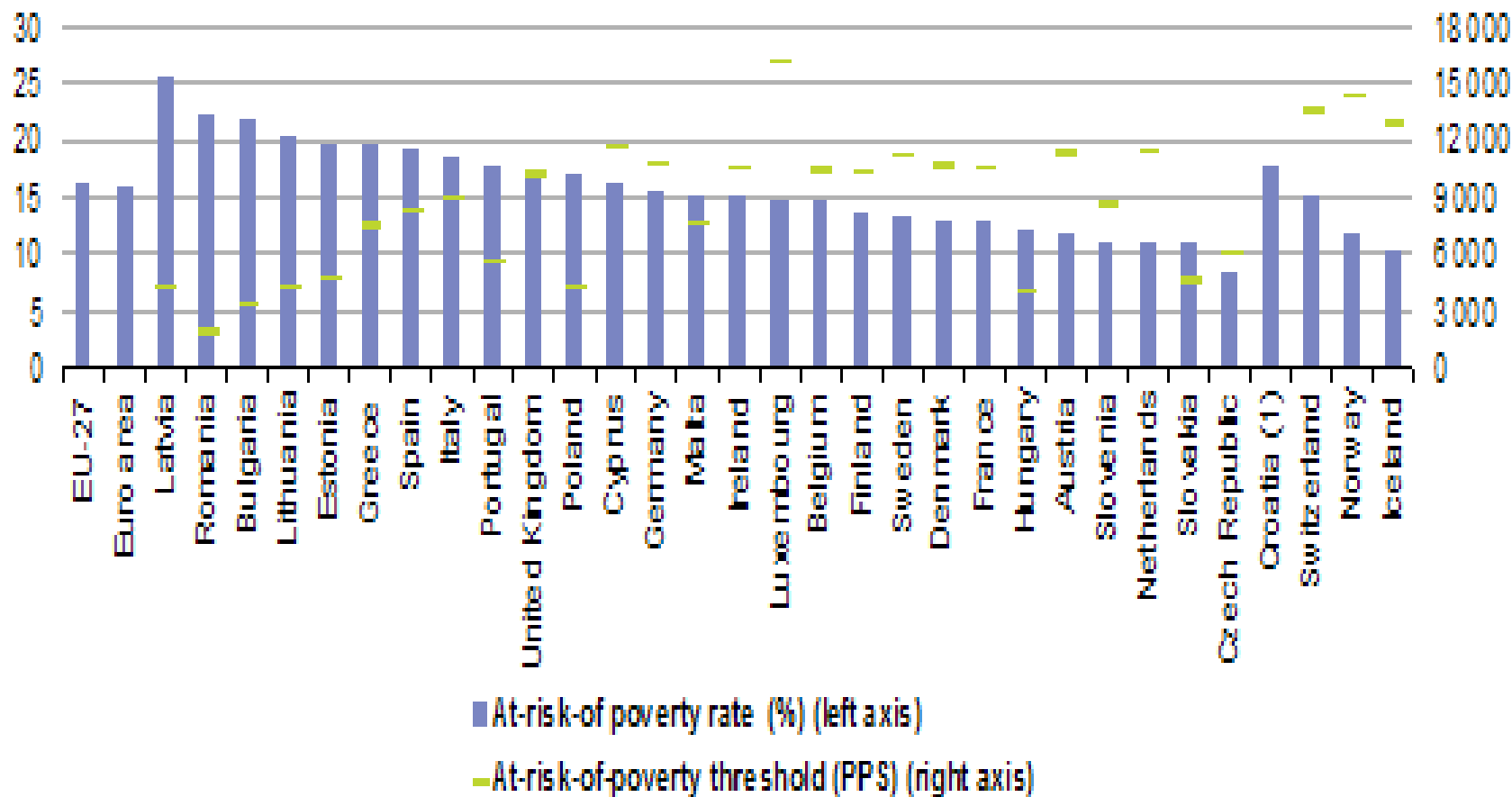
Year: 2011

■ No Data ■ 0 - 20.0 ■ 20.0 - 40.0 ■ 40.0 - 60.0 ■ 60.0 - 80.0 ■ 80.0 - 100

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

- ▶ Poverty headcount ratio at \$1.25 a day (PPP) (% of population)
- ▶ East Asia & Pacific 14.3% 2008
- ▶ Europe & Central Asia 0.5% 2008
- ▶ Latin America & Caribbean 6.5% 2008
- ▶ Middle East & North Africa 2.7% 2008
- ▶ South Asia 36.0% 2008
- ▶ Sub-Saharan Africa 47.5% 2008

- ▶ Poverty headcount ratio at \$2 a day (PPP) (% of population)
- ▶ East Asia & Pacific 33.2% 2008
- ▶ Europe & Central Asia 2.2% 2008
- ▶ Latin America & Caribbean 12.4% 2008
- ▶ Middle East & North Africa 13.9% 2008
- ▶ South Asia 70.9% 2008
- ▶ Sub-Saharan Africa 69.2% 2008

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ (2009)

(1) At-risk-of-poverty threshold, not available.

Source: Eurostat (online data codes: ilc_li01 and ilc_li02)

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

	Total			Male			Female		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
EU-27	16.7	16.4	16.3	15.9	15.5	15.4	17.5	17.4	17.1
Euro area	16.1	15.8	15.9	15.1	14.8	14.9	17.1	16.8	16.8
Belgium	15.2	14.7	14.6	14.4	13.6	13.4	15.9	15.9	15.7
Bulgaria	22.0	21.4	21.8	20.9	19.8	19.8	23.0	22.9	23.7
Czech Republic	9.6	9.0	8.6	8.7	8.0	7.5	10.5	10.1	9.5
Denmark	11.7	11.8	13.1	11.3	11.7	13.0	12.0	12.0	13.3
Germany	15.2	15.2	15.5	14.1	14.2	14.7	16.3	16.2	16.3
Estonia	19.4	19.5	19.7	16.7	16.5	17.5	21.7	22.0	21.6
Ireland	17.2	15.5	15.0	16.0	14.5	14.9	18.5	16.4	15.1
Greece	20.3	20.1	19.7	19.6	19.6	19.1	20.9	20.7	20.2
Spain	19.7	19.6	19.5	18.5	18.3	18.3	20.9	21.0	20.6
France (1)	13.1	12.7	12.9	12.8	11.9	12.0	13.4	13.4	13.7
Italy	19.9	18.7	18.4	18.4	17.1	17.0	21.3	20.1	19.8
Cyprus	15.5	16.2	16.2	13.5	14.0	14.4	17.4	18.3	17.9
Latvia	21.2	25.6	25.7	19.3	23.1	24.2	22.7	27.7	27.0
Lithuania	19.1	20.0	20.6	16.7	17.6	19.1	21.2	22.0	21.9
Luxembourg	13.5	13.4	14.9	12.9	12.5	13.8	14.1	14.3	16.0
Hungary	12.3	12.4	12.4	12.3	12.4	12.8	12.3	12.4	12.1
Malta	14.3	14.6	15.1	13.8	13.7	14.7	14.9	15.5	15.6
Netherlands	10.2	10.5	11.1	9.6	10.5	10.8	10.7	10.4	11.3
Austria	12.0	12.4	12.0	10.6	11.2	10.7	13.3	13.5	13.2
Poland	17.3	16.9	17.1	17.6	17.0	16.9	17.1	16.7	17.4
Portugal	18.1	18.5	17.9	17.2	17.9	17.3	19.0	19.1	18.4
Romania (2)	24.8	23.4	22.4	24.3	22.4	21.4	25.3	24.3	23.4
Slovenia	11.5	12.3	11.3	10.0	11.0	9.8	12.9	13.6	12.8
Slovakia	10.5	10.9	11.0	9.8	10.1	10.1	11.2	11.5	11.8
Finland	13.0	13.6	13.8	12.1	12.7	12.9	13.8	14.5	14.7
Sweden	10.5	12.2	13.3	10.5	11.3	12.0	10.6	13.0	14.5
United Kingdom	18.6	18.7	17.2	17.6	17.4	16.8	19.6	20.0	17.9
Iceland	10.1	10.1	10.2	9.1	9.5	9.3	11.0	10.7	11.1
Norway	12.4	11.4	11.7	10.6	9.9	10.1	14.1	12.9	13.2
Switzerland	:	16.2	15.1	:	14.5	13.5	:	18.0	16.7
Croatia	18.0	17.3	17.9	16.0	15.4	16.0	19.0	19.0	19.7

(1) Break in series, 2008.

(2) Break in series, 2007.

Source: Eurostat (online data code: ilc_li02)

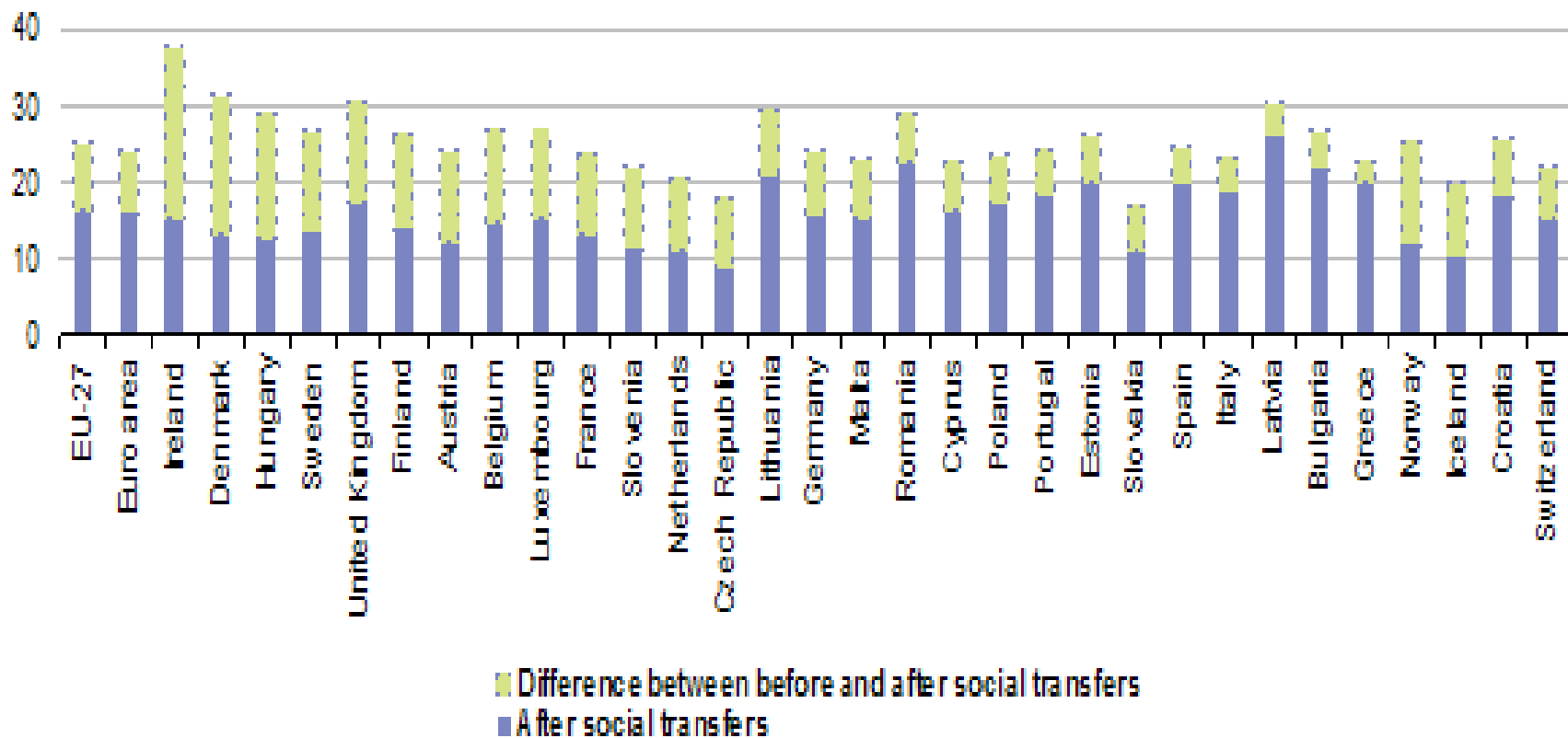
ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

	Total population	Persons employed	Not employed	Unem-ployed	Retired	Inactive population, others
EU-27	15.2	8.4	23.0	45.3	15.4	26.9
Euro area	14.9	8.1	22.5	44.7	13.8	26.5
Belgium	14.0	4.6	23.9	33.4	17.8	26.7
Bulgaria	21.1	7.4	36.9	52.2	36.5	24.0
Czech Republic	7.4	3.1	12.9	46.9	7.1	13.0
Denmark	13.4	5.9	24.3	41.1	18.6	31.1
Germany	14.9	6.8	23.9	62.0	14.9	25.4
Estonia	19.5	8.1	36.5	55.1	37.9	30.0
Ireland	13.8	5.3	22.5	28.1	15.5	23.3
Greece	18.8	13.8	23.9	38.1	18.4	26.5
Spain	18.8	11.4	27.5	38.4	19.3	29.0
France	11.4	6.7	16.9	37.7	8.7	26.6
Italy	17.1	10.2	23.4	40.8	13.7	27.4
Cyprus	17.2	7.0	32.3	32.8	47.8	20.1
Latvia	25.4	11.1	46.4	56.7	51.2	31.9
Lithuania	19.8	10.4	32.7	54.3	27.6	33.5
Luxembourg	12.7	10.0	16.1	45.3	5.5	19.6
Hungary	10.2	6.2	14.0	47.3	4.0	18.9
Malta	13.8	6.0	20.9	33.9	19.2	20.4
Netherlands	9.6	5.0	16.0	41.7	6.7	22.3
Austria	11.6	5.9	18.7	38.0	14.2	21.0
Poland	15.9	11.0	21.2	42.1	12.3	26.8
Portugal	16.7	10.3	24.4	37.0	17.4	29.9
Romania	19.8	17.6	22.3	46.4	15.7	30.7
Slovenia	10.9	4.8	18.2	43.6	17.4	10.9
Slovakia	9.6	5.2	15.2	48.6	8.9	15.9
Finland	14.1	3.7	27.2	51.4	21.7	31.2
Sweden	13.3	6.9	23.6	39.0	17.6	33.4
United Kingdom	16.1	6.7	28.7	50.9	24.0	32.0
Iceland	9.9	7.7	17.4	29.3	14.8	18.5
Norway	11.5	5.6	22.7	38.8	13.0	31.9
Switzerland	14.6	8.3	27.3	39.7	29.6	22.0
Croatia	17.8	7.6	26.6	37.2	24.2	26.5

(1) For persons aged 18 or over.

Source: Eurostat (online data code: ilc_li04)

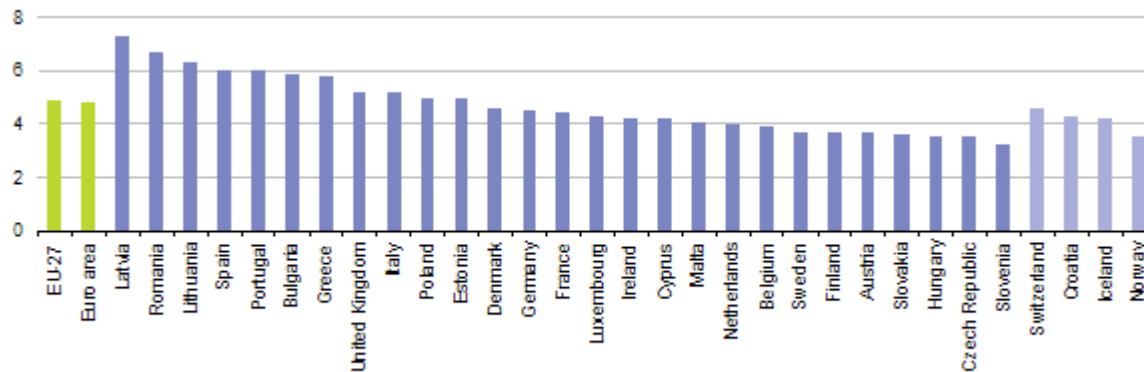
ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

(1) Ranked on the difference between before and after social transfers.

Source: Eurostat (online data codes: ilc_li02 and ilc_li10)

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

Source: Eurostat (online data code: ilo_di11)

ΤΙ ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας και κατώφλι φτώχειας: 2010

- ▶ Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας 20,1 %
- ▶ Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο 7.178,00 ευρώ
- ▶ Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες
- ▶ και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών
- ▶ 15.073,00 ευρώ
- ▶ Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο1 εισόδημα 13.973,94 ευρώ
- ▶ Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών 24.224,38 ευρώ

ΤΙ ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- ▶ Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 23%
- ▶ και είναι υψηλότερος κατά, περίπου, τρεις ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο
- ▶ ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.
- ▶ • Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό
- ▶ 21,3% και είναι μειωμένος κατά 0,1 της ποσοστιαίας μονάδας σε σχέση με το
- ▶ προηγούμενο έτος.
- ▶ • Ο πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό1 ανέρχεται σε 3.030.900
- ▶ άτομα.
- ▶ • Ο πληθυσμός που διαβιεί σε νοικοκυριά που δεν εργάζεται κανένα μέλος ή εργάζεται
- ▶ με μερική απασχόληση ανέρχεται σε 544.800 άτομα, ενώ στο προηγούμενο έτος
- ▶ ανερχόταν σε 488.200 άτομα.

ΤΙ ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο πληθυσμός που απειλείται από τη φτώχεια είναι κυρίως:

- ▶ – Γυναίκες άνεργες (40,0%)
- ▶ – Μονογονεϊκά νοικοκυριά με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί (33,4%)
- ▶ – Νοικοκυριά με έναν ενήλικα ηλικίας 65 ετών και άνω (30,1%)
- ▶ – Νοικοκυριά με 3 ή περισσότερους ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά (29,3%)
- ▶ – Μονοπρόσωπα νοικοκυριά με μέλος θήλυ (27,7%)
- ▶ – Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (23,0%)

ΤΙ ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- ▶ Τα κοινωνικά επιδόματα μειώνουν το ποσοστό της φτώχειας κατά 3,7 ποσοστιαίες μονάδες.
- ▶ • Οι συντάξεις μειώνουν το ποσοστό της φτώχειας κατά 19,0 ποσοστιαίες μονάδες.
- ▶ • Το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων μειώνει το ποσοστό της φτώχειας κατά 22,7 ποσοστιαίες μονάδες.
- ▶ • Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο συνολικό εισόδημα των νοικοκυριών) εκτιμάται σε 83,7% για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, ενώ
- ▶ πριν τα κοινωνικά επιδόματα (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) εκτιμάται στο
- ▶ 27,5% του παραπάνω πληθυσμού

ΗΠΑ VERSUS ΕΥΡΩΠΗ

Το 71% των Αμερικανών πιστεύουν ότι οι φτωχοί θα μπορούσαν να ξεφύγουν από τη φτώχεια αν δούλευαν αρκετά σκληρά. Μόνο το 40% των Ευρωπαίων έχει την ίδια γνώμη

Η Ευρώπη είναι πολύ πιο αναδιανεμητική (τόσο στις δαπάνες, όσο και στη φορολογία) απ' ότι είναι οι ΗΠΑ

Η κινητικότητα των φτωχών στις ΗΠΑ είναι σαφώς μικρότερη απ' ότι είναι στην Ευρώπη

ΗΠΑ VERSUS ΕΥΡΩΠΗ

Η καταπολέμηση της φτώχειας στις ΗΠΑ συνδέεται άμεσα όχι τόσο με την οικονομική υποστήριξη των ανέργων, αλλά με την ένταξή τους «με κάθε τρόπο» στην αγορά εργασίας

Στην Ευρώπη η δομή του συστήματος κοινωνικής προστασίας επιβάλλει την οικονομική υποστήριξη του φτωχού στη βάση της λογικής του δικαιώματος που έχει για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η αντίληψη στις ΗΠΑ ότι η ένταξη του ατόμου στην αγορά εργασίας με οποιοδήποτε μισθό είναι καλύτερα από το να ζει με επίδομα φτώχειας οδήγησε την έξαρση ενός νέου φαινομένου για τη φτώχεια, δηλαδή στην εμφάνιση των λεγόμενων «εργαζόμενων φτωχών» (working poors)

Η πολιτική κατά της φτώχειας στις ΗΠΑ αποσκοπούσε : α) να εντάξει το άτομο στην αγορά εργασίας έστω και σε κακοπληρωμένη θέση και β) να μπορέσει από μόνο, ενταγμένο πλέον στην αγορά εργασίας, να μετακινηθεί σε καλύτερη θέση εργασίας

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

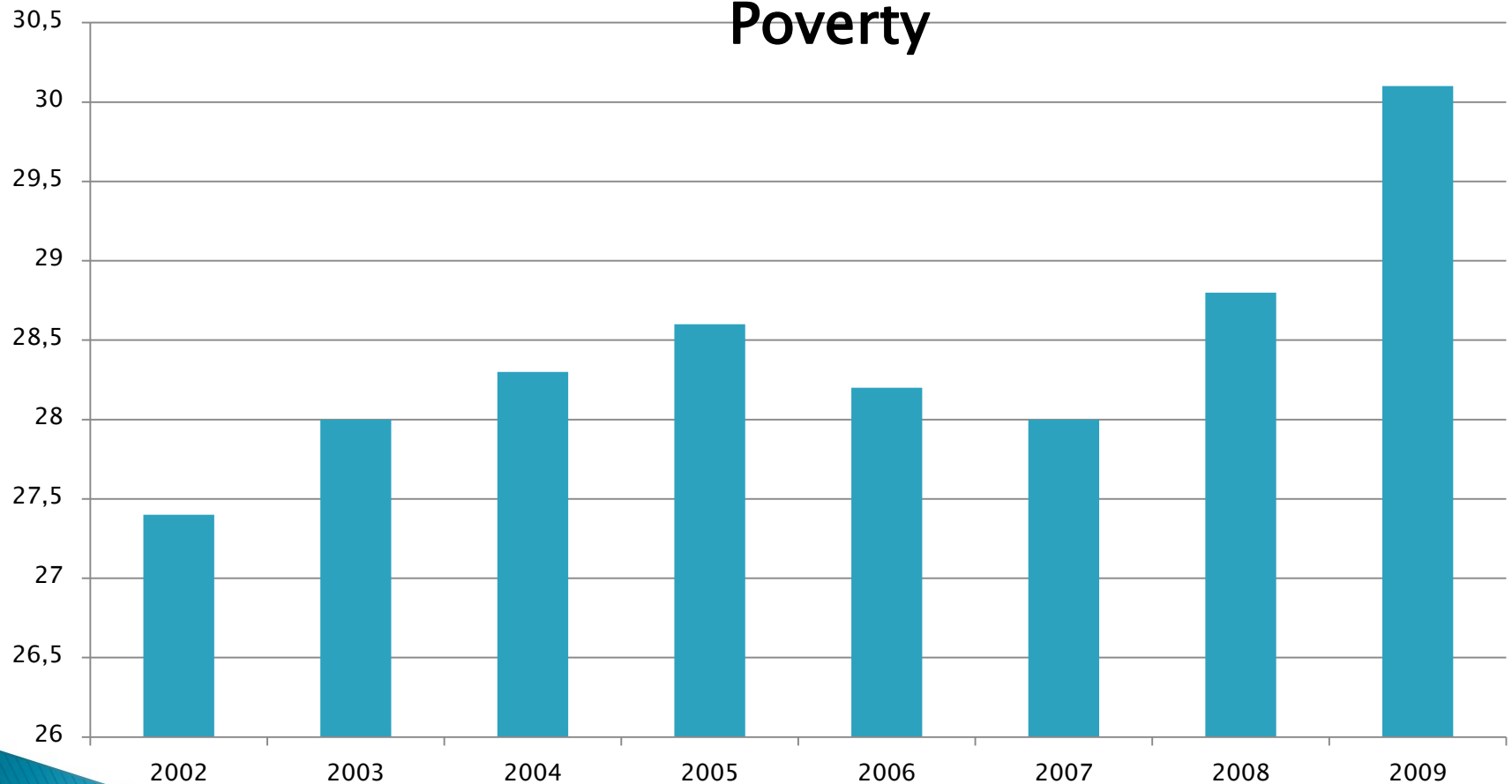
Η οικονομική δομή στις ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια στηρίζεται στη δημιουργία θέσεων εργασίας που σε μεγάλο βαθμό είναι κακοπληρωμένες

Ο αριθμός των εργαζόμενων φτωχών αυξάνεται συνεχώς

Η οικονομική κρίση που έπληξε τις ΗΠΑ συμβάλλει και αυτή στην αύξηση του αριθμού των εργαζόμενων φτωχών

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Working families below 200 percent of Poverty

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΠΑ

1. Το 2009 ο αριθμός των οικογενειών που χαρακτηρίζονται ως low-income working families ήταν 10 εκατομμύρια
2. Μεταξύ 2007 και 2009 ο αριθμός των low-income working families αυξήθηκε από 28% σε 30%
3. Το 2011 από τις θέσεις εργασίας που χάθηκαν, 60% είναι σε mid-wage occupations, 21.3% σε lower-wage occupations και 18,7% σε higher-wage occupations

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΠΑ

4. Την περίοδο 2010 - 2011 οι θέσεις εργασίας σε lower-wage occupations αυξήθηκαν κατά 3,2%, σε mid-wage occupations αυξήθηκαν κατά 1,2% και σε higher-wage occupations αυξήθηκαν κατά 1,2%
5. Οι πραγματικοί μισθοί των εργαζομένων σε lower-wage occupations μειώθηκαν κατά 2,3%, των εργαζομένων σε mid-wage occupations μειώθηκαν κατά 0,9% και των εργαζομένων σε higher-wage occupations αυξήθηκαν κατά 0,9%.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΣΤΙΣ ΗΠΑ (2009)

1. Οι Ισπανόφωνοι εργάτες έχουν διπλάσιες πιθανότητες από τους λευκούς ή τους ασιάτες να είναι φτωχοί
2. Το ποσοστό των εργαζόμενων φτωχών μεταξύ των γυναικών είναι 7,5%, ενώ μεταξύ των ανδρών είναι 6,6%
3. Οι ηλικιακά νέοι εργαζόμενοι έχουν περισσότερες πιθανότητες να είναι φτωχοί εργαζόμενοι σε σχέση με τους ηλικιωμένους εργαζόμενους
4. Το 25% των μονογονεϊκών οικογενειών με παιδιά (με αρχηγό οικογενείας γυναίκα)

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΣΤΙΣ ΗΠΑ (2009)

Στους αποφοίτους πανεπιστημιακής εκπαίδευσης το 2,1% είναι εργαζόμενοι φτωχοί, ενώ στους αποφοίτους Λυκείου το αντίστοιχο ποσοστό είναι 20,3%

Οικογένειες με ανήλικα παιδιά παρουσιάζουν τέσσερις φορές μεγαλύτερη πιθανότητα από τις οικογένειες με παιδιά να είναι φτωχές

Άτομα με μερική απασχόληση παρουσιάζουν περισσότερες πιθανότητες απ' ότι τα άτομα με πλήρη απασχόληση να είναι εργαζόμενοι φτωχοί

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Οι άνεργοι παρουσιάζουν μεγαλύτερες πιθανότητες να είναι φτωχοί, απ' ότι άλλες ομάδες του πληθυσμού. Από το σύνολο των φτωχών, το 42% το 2006 είναι άνεργοι
2. Το 8% των ανδρών είναι εργαζόμενοι φτωχοί, σε σχέση με το 7% των γυναικών. Στην Ελλάδα το ποσοστό των γυναικών που είναι εργαζόμενες φτωχές ανέρχεται σε 12%
3. Το ποσοστό των εργαζομένων φτωχών είναι 9% για τους νέους ηλικίας 18 - 24 ετών, 8% για τα άτομα ηλικίας 25 - 54 ετών και 7% για τα άτομα μεγάλης ηλικίας

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4. Σε έξι χώρες : Αυστρία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Λιθουανία, Πορτογαλία και Ισπανία, οι ηλικιωμένοι (older workers) παρουσιάζουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να είναι εργαζόμενοι φτωχοί, απ' ότι αντιμετωπίζουν οι νέοι

Το ποσοστό των εργαζομένων φτωχών είναι :

- 14% στα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, 8% στα άτομα με μέτριο εκπαιδευτικό επίπεδο και 3% στα άτομα με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο
- 18% σε μονογονεϊκές οικογένειες (με εξαρτώμενα παιδιά)
- 31% σε αυτούς που εργάζονται ως “family workers” και ακολουθούν οι αυτοαπασχολούμενοι με 18%
- 15% σε όσους εργάζονται λιγότερο από ένα χρόνο
- 12% σε όσους εργάζονται μερική απασχόληση
- 13% σε όσους εργάζονται με προσωρινή απασχόληση

ΝΕΑ ΦΤΩΧΕΙΑ : ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΝΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (2007) – European Foundation

Το ποσοστό των εργαζομένων φτωχών είναι :

1. Στο σύνολο του πληθυσμού 14%
2. Στους άνδρες 16% και στις γυναίκες 12%
3. Στα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο 26%
4. Στις μονογονεϊκές οικογένειες με εξαρτώμενα παιδιά είναι 22%
5. Σ' όσους εργάζονται λιγότερο από ένα χρόνο είναι 26%
6. Σ' όσους εργάζονται ως βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση είναι 40% και στους αυτοαπασχολούμενους είναι 23%
7. Σ' όσους είναι με μερική απασχόληση είναι 27%
8. Σ' όσους είναι με προσωρινή απασχόληση είναι 19%

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

ΗΠΑ

Η φιλοσοφία τους είναι :

- α) οικονομική μεγέθυνση
- β) ένταξη στην αγορά εργασίας

ΕΥΡΩΠΗ

Η φιλοσοφία τους είναι :

- α) η οικονομική στήριξη του ατόμου
- β) η ένταξή του στην αγορά εργασίας

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΤΡΕΙΣ ΤΥΠΟΙ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

- α) ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα
- β) αρνητικός φόρος εισοδήματος
- γ) βασικό εισόδημα

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

Ελάχιστο εισόδημα

1. Υπολογίζεται ένα συγκεκριμένο ύψος εισοδήματος που θεωρείται ως το ελάχιστο για να μην είναι κανείς φτωχός
2. Υπολογίζεται η διαφορά ανάμεσα σε αυτό το ύψος εισοδήματος και στο ύψος του εισοδήματος των δικαιούχων
3. Το κράτος του καταβάλλει τη διαφορά

Η πολιτική χρησιμοποιείται κυρίως από σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

Αρνητικός φόρος εισοδήματος

1. Κάθε νοικοκυριό ή άτομο του οποίου το εισόδημά του είναι μικρότερο από αυτό που έχει οριστεί ως ελάχιστο για να μην καταστεί φτωχό, δικαιούται μία φορολογική πίστωση η οποία ισούται με την απόσταση του εισοδήματος του από το όριο μειωμένη κατά ένα ορισμένο συντελεστή

Η πολιτική είναι νεοφιλελεύθερη και εφαρμόζεται κυρίως στις ΗΠΑ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω ότι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα είναι 250 ευρώ

Αν το εισόδημα του ατόμου είναι 125 ευρώ, το κράτος θα του καταβάλει 125 ευρώ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω ότι το ελάχιστο εισόδημα είναι 250 ευρώ και το εισόδημά του είναι μηδέν ευρώ. Το κράτος πρέπει να του δώσει 250 ευρώ. Έστω ότι το εισόδημά του αυξάνεται κατά 1 ευρώ και ο οριακός φορολογικός συντελεστής είναι 50%. Αυτό σημαίνει ότι το εισόδημά που θα του δώσει το κράτος είναι 249,5 ευρώ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ ;

Βασικό Επίδομα

Το κράτος παρέχει ένα επίδομα συγκεκριμένου ύψους προς όλους όσους το δικαιούνται ανεξαρτήτως του ύψους του εισοδήματος που έχουν

Είναι η περίπτωση του οικογενειακού επιδόματος στη Γαλλία ή η εθνική σύνταξη στη Μ. Βρετανία

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Κύρια προβλήματα

Καθολικότητα ----- > επιλεκτικότητα

Παθητικές πολιτικές ----- >
ενεργητικές πολιτικές

ΗΠΑ - Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ

μείωση αντικινήτρων για εργασία

Γαλλία - Βέλγιο και Σκανδιναβικές χώρες

Σύνδεση της πρόνοιας με την εργασία

Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας

Το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής οργανώνει δωρεάν μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι εντασσόμενοι σε αυτά τα μαθήματα και εφόσον επιτύχουν στις εξετάσεις που γίνονται μέσω διαδικτύου λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης. Η διάρκεια αυτών των μαθημάτων είναι κατά μέσο όρο δύο εβδομάδες.

Έναρξη επόμενου κύκλου : 30 Απριλίου 2012

Αιτήσεις : 16/04/2012 – 25/04/2012

Πληροφορίες : κος Τσιούρης, τηλ. 26510 05929

e-mail : atsuiris@cc.uoi.gr

και στην ιστοσελίδα :

http://www.econ.uoi.gr/eeokp/gr/dialekseis_seminaria/seminaria.html